

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Харківської державної
академії дизайну і мистецтв

Олександр СОБОЛЄВ

«12» листопада 2025 р.

ПРОГРАМА ФАХОВИХ ВИПРОБУВАНЬ
для здобуття другого ступеня вищої освіти (магістр)
зі спеціальності В4 Образотворче мистецтво та реставрація
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
освітньо-професійна програма: «Мистецтвознавство»
(денна та заочна форми навчання)

Харків – 2025

Фахове випробування щодо вступу на ОПП «Мистецтвознавство» спеціальності В4 Образотворче мистецтво та реставрація магістратури Харківської державної академії дизайну і мистецтв передбачає: наявність в абітурієнта освітнього рівня «бакалавр»; його спроможність продемонструвати високий рівень теоретичних знань з фахових дисциплін; вміння орієнтуватися в основній проблематиці галузі; володіння відповідною термінологією та інструментарієм; наявність обов'язкових навичок професійної діяльності за обраною спеціальністю.

Програма, що складається з «Мотиваційного листа (за темою майбутнього дослідження)» та фахового іспиту, сформована на основі курсів «Історія українського мистецтва», «Історія зарубіжного мистецтва» та «Наукове дослідження». Абітурієнт при вступі до магістратури повинен знати історію українського та зарубіжного мистецтва, еволюцію художніх стилів та стильових напрямків певної історичної епохи та країни, творчість видатних митців, найвизначніші пам'ятки мистецтва, володіти основами організації та методології наукового дослідження. Вступник повинен уміти проаналізувати мистецькі явища, провести порівняльний аналіз мистецьких творів різних авторів та мистецьких шкіл, охарактеризувати мистецькі стилі, вказати їх найяскравіших представників, зробити мистецтвознавчий аналіз твору.

Програма містить пояснення щодо мотиваційного листа за темою майбутнього дослідження та список питань для підготовки до фахового іспиту, список рекомендованої літератури і критерії оцінювання (фахового іспиту).

МОТИВАЦІЙНИЙ ЛИСТ ЗА ТЕМОЮ МАЙБУТНЬОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Всі вступники (на бюджет і контракт) мають скласти й надіслати до Екзаменаційної комісії «Мотиваційний лист (за темою майбутнього дослідження)» в терміни, встановлені ХДАДМ.

«Мотиваційний лист (за темою майбутнього дослідження)» — це стислий авторський виклад-обґрунтування актуальності та перспектив розробки теми наукового дослідження для майбутнього магістерського диплому.

Мотиваційний лист, з зазначенням прізвища та ім'ям його автора, а також з формуванням наукової теми, надсилається в форматі doc/docx.

Обсяг — 3-5 сторінок. Поля — всі 2 см. Шрифт — Times New Roman, міжрядковий інтервал — 1,15. Мова — українська.

ПИТАННЯ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ З «ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВ» (для вступників на бюджет і контракт)

Завдання буде складатися з двох запропонованих нижче питань, оголошених в день фахового випробування.

1. Трипільська кераміка: типологія; художні особливості
2. Ансамбль Афіського Акрополю
3. Імпресіонізм: естетичні проблеми, майстри, твори
4. Загальна характеристика розвитку мистецтва на території сучасної України X – XIX ст.
5. Мистецтво давнього Єгипту: проблеми канону
6. Романтична хвиля в західноєвропейському мистецтві початку XIX ст.
7. Розвиток української ікони: проблеми стилю
8. Скульптура давньої Гравії: від архаїки до еллінізму
9. Живописна реформа Караваджо та розвиток європейського мистецтва
10. Монументальний живопис в українському мистецтві пізнього середньовіччя
11. Архітектурні пам'ятки Давнього Риму
12. Романтизм як стиль в образотворчому мистецтві Європи
13. Дерев'яна архітектура XVII – XVIII ст.: специфіка, художні особливості
14. Італійський живопис XVIII ст.
15. Українська графіка XVII – XVIII ст.: проблеми художньої мови
16. Мистецтво стародавньої Греції: історіографія та періодизація
17. Формування та розвиток портретного жанру в українському мистецтві
18. Творчість Огюста Родена
19. Французький живопис XVIII ст.: загальна характеристика
20. Еволюція українського іконостасу
21. Давньоримський скульптурний портрет: проблеми еволюції
22. Рембрант Харменс Ван Рейн: живопис, графіка

23. Італійські майстри доби Високого Відродження
24. Мозаїки та фрески Софії Київської
25. Сильові домінанті європейського мистецтва другої половини 19 ст.
26. Садово-паркова архітектура Європи в XVII ст.
27. Класицизм як стиль в європейському образотворчому мистецтві.
28. Ансамбль Успенської церкви Ставропігійського братства як зразок українського ренесансу.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВІДПОВІДІ

Форма відповідей на питання – письмово. Обсяг відповіді на одне запитання — 1-1,5 сторінки. Мова — українська.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

При оцінюванні фахового випробування враховується здатність розуміти взаємозв'язки між художніми стилями, аналізувати та узагальнювати мистецькі явища, критично їх оцінювати, а також самостійність мислення.

Рівень виконання фахового випробування відповідає наступній оціночній градації:

- 181 – 200 балів – «високий творчий рівень»
- 161 – 180 балів – «достатній конструктивно-варіативний рівень»
- 141 – 160 балів – «середній репродуктивний рівень»
- 125 – 140 балів – «низький рецептивно-продуктивний рівень»
- 124 бали і нижче – «недостатній рецептивно-продуктивний рівень»

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ фахового іспиту з історії мистецтва (письмово)

Оцінювання результатів вступних випробувань з історії мистецтва здійснюється відповідно до вимог, які передбачені у вищій школі і включають комплексне врахування рівня знань, умінь та навичок вступників. Враховується: розуміння вступником взаємозв'язків між художніми стилями, уміння аналізувати, узагальнювати та критично оцінювати мистецькі явища, самостійність мислення. Відповідно до рішення експертної комісії ХДАДМ письмова відповідь вступників оцінюється за 200 бальною шкалою, наведеною нижче.

200- 190	Самостійно проведений аналіз питання; продемонстровано ґрунтовне знайомство з фаховою літературою, зіставлені різні погляди, висловлено власні думки. Аналітична частина характеризується збалансованістю: приділено увагу всім аспектам художнього явища (історичний контекст, основні стилістичні ознаки, центральні пам'ятки та імена художників). Фактологічне наповнення вирізняється широтою та коректністю. Відповіді відзначаються логічною композиційною побудовою, переконливістю аргументів щодо висловлених положень, вмільм користуванням професійною термінологією, лексичним розмаїттям, чіткістю висновків.
189 - 180	Самостійно проведений аналіз питання; продемонстровано знання фахової літератури та володіння професійною термінологією. В аналітичній частині не всі аспекти отримали ретельного висвітлення, проте висловлені спостереження відзначаються оригінальністю та аргументованістю думки. Фактологічне наповнення вирізняється широтою та коректністю. Викладення думок на поставлені запитання відзначаються логічною композиційною побудовою, багатством словникового запасу, гармонійністю, чіткістю висновків.
179 - 170	Самостійно проведений аналіз питання. Продemonстровано знання спеціалізованої літератури та володіння професійною термінологією. В аналітичній частині певні аспекти висвітлені не достатньо переконливо. Зустрічаються фактологічні помилки (в незначному обсязі). Виклад матеріалу відзначається послідовністю викладених положень, логічною побудовою, грамотністю, чіткістю висновків.
169 - 160	Продemonстровано володіння професійною лексикою. Аналітична частина тексту не збалансована, відсутня особиста позиція та її аргументація. Розкриття питання відзначається послідовністю викладення та грамотністю, чіткістю висновків. Текст відповіді відзначається описовістю, разом з тим містить і певні самостійні спостереження. Мало уваги приділяється

	історичному контексту. Продемонстровано володіння необхідною термінологією. В цілому відповідь відзначається логічною побудовою та грамотністю. Зустрічаються фактологічні помилки (в незначному обсязі). Висновки викладено достатньо чітко.
159 - 150	У тексті есе переважно приділяється увага переліку імен та фактів; аналітична частина подана дещо схематично, висловлені спостереження аргументовані. Продемонстровано володіння необхідною термінологією. Присутні фактологічні помилки та невідповідності в інтерпретації історичного контексту (в незначному обсязі). Висновки подано дещо узагальнено.
149 - 130	У тексті есе приділяється увага в першу чергу переказу імен та фактів. В аналітичній частині містяться спостереження загального плану. Продемонстровано репродуктивний рівень в підході до аналізу питання, не вистачає самостійності суджень, їх аргументованості, є фактологічні помилки. Висновки композиційно звершують текст, але не відбивають результатів аналізу.
139 - 120	Текст відповіді на питання тяжіє до переказу прочитаної літератури, відсутні як елементи аналізу, так і самостійні спостереження. Тема розкрита, але досить поверхово; основна думка не досить аргументована, трапляються стилістичні помилки. Висновки являють собою загальні твердження.
129 – 119	Тема розкрита, але досить поверхово; основна думка не досить аргументована, трапляються стилістичні помилки. Викладення головних положень непослідовне, лексика збіднена, наявні стилістичні помилки. Висновки носять поверхневий характер.
119-101	Відповідь тяжіє до поверхового переказу фактів із прочитаної літератури щодо певної теми. Викладення головних положень непослідовне, лексика збіднена, наявні стилістичні та суттєві фактологічні помилки, що демонструють слабку обізнаність. Висновки носять занадто поверхневий характер або відсутні.

нижче 100 - не прохідний бал	Текст побудовано з окремих, не пов'язаних між собою речень, лексика збіднена, багато стилістичних та серйозних фактологічних помилок. Викладення головних положень виявляє відсутність базових знань (історична хронологія, художні явища, види та жанри мистецтва, зміст термінів тощо)
------------------------------	--

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Асеев Ю. Стилi в архiтектурi України. Київ, 1989.
2. Гомбрiх Е.Г. Оповiдь про мистецтво/ пер. з англ. А.Накорчевський. Київ: ArtHuss, 2024. 664 с.
3. Горбачов Д. О. «Він та я були українцi»: Малевич та Україна. Київ, 2006.
4. Жаборюк А. Український живопис останньої третини ХІХ – початку ХХ ст. Київ, 1990.
5. Жолтовський П. Монументальне малярство на Україні ХVІІ – ХVІІІ ст. Київ., 1988.
6. Жолтовський П. Український живопис ХVІІ – ХVІІІ ст. Київ, 1978.
7. Жолтовський П. Художнє життя на Україні в ХVІ – ХVІІІ ст. Київ, 1983.
8. Затенацький Я. Українське мистецтво першої половини ХІХ ст. Київ, 1969.
9. Історія українського мистецтва. В 5-ти т. Т.4. Київ, 2006.
10. Історія українського мистецтва. В 5-ти т. Т.5. Київ, 2007.
11. Історія українського мистецтва. В 6-ти т. Т.4. кн.1. Київ, 1969.
12. Історія українського мистецтва. В 6-ти т. Т.4 кн.2. Київ, 1969.
13. Історія українського мистецтва. В 6-ти т. Т.ІІ. Київ, 1967.
14. Крвавiч Д., Стельмашук Г. Український народний одяг ХVІІ – початку ХІХ ст. в акварелях Ю.Глоговського. Київ,1988.
15. Лобановський Б., Говдя П. Українське мистецтво другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Київ, 1989.
16. Логвин Г., Міляєва Л., Свенціцька В. Український середньовічний живопис. Київ, 1976.
17. Любченко В. Львівська скульптура ХVІ – ХVІІ ст. Київ, 1981.
18. Мацюк О. Замки і фортеці Західної України. Львів. 1997.
19. Міляєва Л. Стінопис Потелича. Київ, 1969.

20. Міляєва Л., Логвин Г. Українське мистецтво XIV – першої половини XVII ст. Київ, 1963.
21. Німенко А. Пам'ятники Тарасові Шевченку. Київ, 1969.
22. Німенко А. Українська скульптура другої половини XIX – початку XX ст. Київ, 1963.
23. Овсійчук В. Класицизм і романтизм в українському мистецтві. Львів, 2001.
24. Овсійчук В. Архітектурні пам'ятки Львова. Львів, 1969.
25. Овсійчук В. Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVII ст. Київ, 1985.
26. Овсійчук В.А. Класицизм та романтизм в українському мистецтві. Київ, 2001.
27. Овсійчук В.А. Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVII ст. Київ, 1995.
28. Павлова Т. Василь Єрмилов жде весну. Київ: Родовід, 2012.
29. Павлова Т. Мистці українського авангарду в Харкові. [Текст]: моногр. / Видання друге. Доповнене і перероблене. Харків, 2017.
30. Рубан В. Український портретний живопис другої половини XIX – початку XX ст. Київ, 1986.
31. Рубан В. Український портретний живопис першої половини XIX ст. Київ, 1984.
32. Свенціцька В., Сидор О. Спадщина віків. Львів, 1990
33. Соколюк Л. Графіка бойчукістів. Харків: Березіль. Нью-Йорк, 2002.
34. Соколюк Л. Михайло Бойчук та його школа. Харків, 2014.
35. Соколюк Л. Михайло Жук: мистець-літератор. Харків, 2018.
36. Стельмашук Г. Українські мистці у світі. Львів, 2013.
37. Степовик Д. Українське мистецтво першої половини XIX ст.
38. Українське бароко та європейський контекст. Київ, 1991.
39. Український авангард 1910-1920-х років: Альбом / Авт.-упоряд. Д. Горбачов . Київ, 1996.
40. Фартінг С. Історія мистецтва [пер. з англ]. Х.: Віват, 2019. 576 с.
41. Федорук О. В колі традицій та авангарду. Київ, 1995.

Додаткова література

42. Benesch O. The art of the Renaissance in northern Europe : its relation to the contemporary spiritual and intellectual movements. London: Phaidon, 1965.
43. Bernson B. Italian Painters of the Renaissance. London : Phaidon, 1952.

44. Venturi L. Impressionists and symbolists : Manet, Degas, Monet, Pissarro, Sisley, Renoir, Cezanne, Seurat, Gauguin, Van Gogh, Toulouse-Lautrec. New York : Scribner, 1950.
45. Dvořák M. Geschichte der italienischen Kunst im Zeitalter der Renaissance. München : Piper, 1927 (Vol. I-II).
46. Dvořák M. Idealism and Naturalism in Gothic Art. Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 1967.
47. Dvořák M. The History of Art as the History of Ideas. Boston : Routledge & Kegan Paul, 1984.
48. Rewald J. History of Impressionism. New York : Museum of Modern Art, 1946.
49. Rewald J. Post-Impressionism: From Van Gogh to Gauguin. New York : Museum of Modern Art, 1979.
50. Gombrich E. H. The Image and the Eye: Further Studies in the Psychology of Pictorial Representation. Oxford : Phaidon, 1982.
51. Gombrich E. H. The Story of Art. London : Phaidon, 1950.
52. Marjorie Munsterberg. «Writing About Art». <https://writingaboutart.org/>.

**Завідувач кафедри
теорії і історії мистецтв**

Вікторія НАЙДЕНКО